

Landschappelijke inpassing

Juli 2023 Gemeente Oude IJsselstreek

Varkenshouderij Huls B.V.

Rabelingstraat 10 Silvolde

Vereniging Agrarisch Landschapsbeheer

Munstermanstraat 6

7064 KA Silvolde

info@val-oudeijssel.nl

www.val-oudeijssel.nl

T: 0315-630002

Camiel Helming (Projectcoördinator)

info@val-oudeijssel.nl

VAL Oude IJssel

Als agrarische natuurvereniging hebben wij de missie ‘***Samen maken we het landschap mooier***’.

Dit doen we door het vertalen van ideeën naar haalbare plannen, waarbij de kwaliteit van het landschap centraal staat. Onze kracht zit in dat wij dicht bij de boeren en buitenlui staan. Onze enthousiaste leden wonen en werken in het buitengebied van de gemeente Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek.

Na het opstellen van de plannen kan onze werkploeg de landschapselementen aanleggen en zij kunnen deze langjarig onderhouden. Ook geven wij voorlichting en adviseren wij in subsidie aanvragen. Zowel de planfase en de subsidie traject staat onder leiding van projectcoördinator Camiel Helming.

Inleiding

Aanleiding

Varkenshouderij Huls B.V. boert al 4 generaties op 'De Kniepert' gelegen in de Silvoldse buurt waar het gezin met drie kinderen woont aan de Rabelingstraat 10.

Het bedrijf wil op de korte termijn twee oude kraamstallen vervangen door een nieuwe stal en een mestsilo plaatsen. Op de langere termijn, ongeveer 10 jaar, zal deze nieuwe kraamstal verlengd worden en vinden er verschillende verschuivingen van diergroepen plaats gecombineerd met renovatie en aanpassingen in de stallen. Er komt dan ook naast de mestsilo een nieuwe opfokstal.

De vernieuwingen resulteren in het overschrijden van het huidige bouwvlak. Hierdoor moet het plussenbeleid van de gemeente worden gevolgd. Het plussenbeleid is van toepassing wanneer het staloppervlak met meer dan 500m² buiten het bouwvlak uitbreidt. Een belangrijk punt in dit beleid is de omgevingsdialoog. In dit overleg met de buurt kwam naar voren dat de buurt geen grote bezwaren heeft tegen de nieuwbouw. De buurt ziet wel graag dat er een goede invulling wordt gegeven aan de ruimtelijke kwaliteit, natuur en biodiversiteit.

Ligging plangebied

Het plangebied ligt aan de Rabelingstraat tussen de Heidedijk en de Bievinkstraat. Ten noorden van het dorp Silvolde in de Silvoldse buurt. Door het plangebied loopt het Grote Hurks Heuvelpad.

Figuur 1 Ligging plangebied

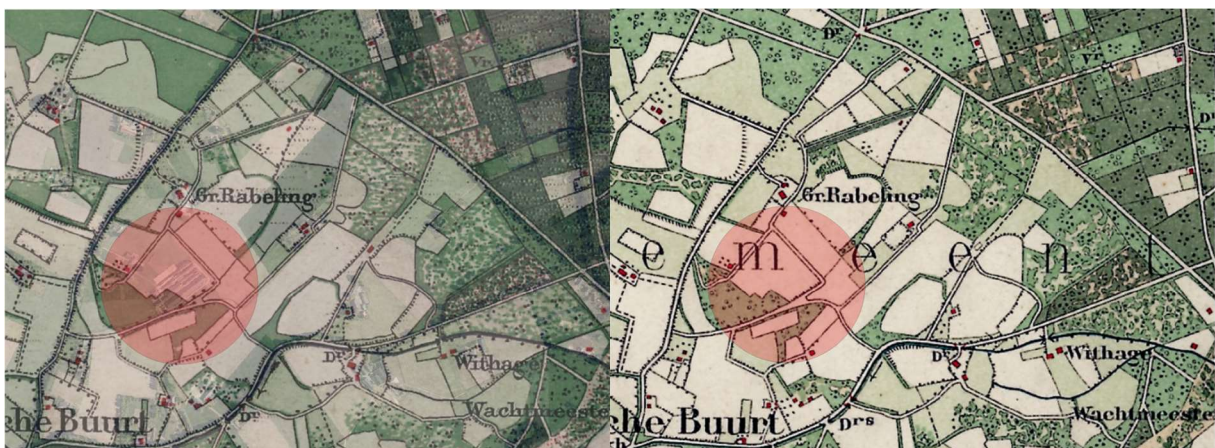
Landschapsanalyse

Landschap

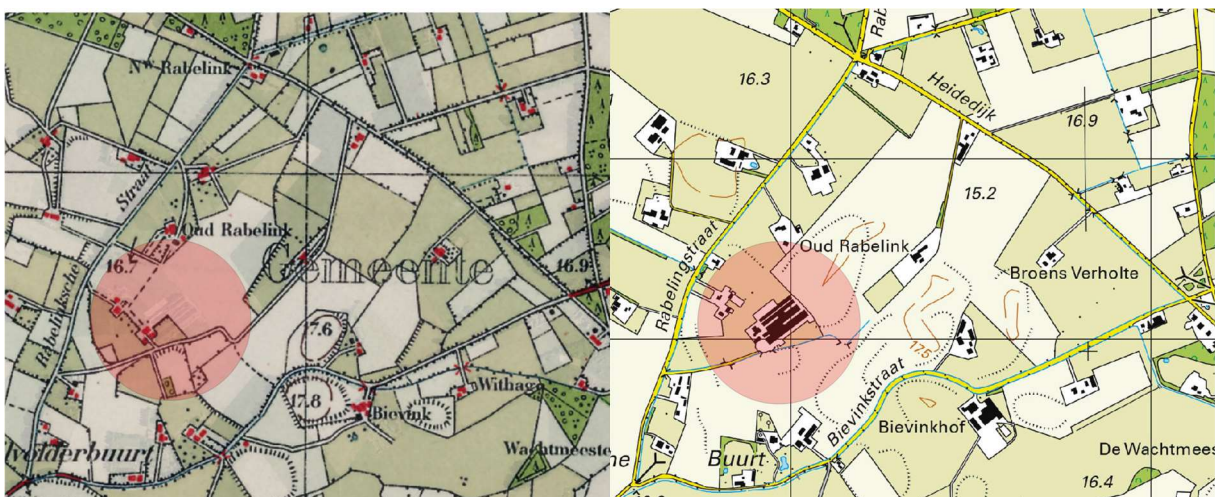
Het huidige landschapstypen van het plangebied is het **kampenlandschap**. Van oudsher staat dit landschap bekend als het typische kleinschalige Achterhoekse landschap. De bebouwing vinden we op de hogere delen, deze delen waren ook geschikt voor akkerbouw, de zogenaamde kampen. Om de akkers af te schermen tegen vee en wild werden ze omgeven met houtwallen en houtsingels, dit zorgde voor de karakteristieke kleinschaligheid. Omdat de grond vaak arm was, brachten de boeren eeuwenlang mest en heideplaggen als bemesting op het land. Honderden jaren bemesting zorgden ervoor dat de akkers steeds hoger werden, met een vrij steile rand. De boerderijen lagen veelal verspreid aan de rand van de akkertjes. De landbouw bestond uit gemengde bedrijven, met graanteelt op de akkers en het vee op de nattere gronden langs de beken. Wegen volgden de hogere delen in het landschap en hadden hierdoor vaak een bochtig verloop. Hierdoor zijn onregelmatige blokvormige patronen van verkaveling ontstaan.

De nog aanwezige beplanting bestaat naast de wegbeplanting vooral uit kleine bosjes, bomenrijen, singels en houtwallen en solitaire bomen (veelal eiken) in het veld. De eenmans-essen en steil randen zijn op sommige plekken nog steeds herkenbaar in het landschap. In de afgelopen 100 jaar is in het plangebied veel van de kleinschalig verdwenen. In figuur 2 en 3 is dit goed terug te zien. In het kampenlandschap wisselen bouwland en grasland elkaar af.

In het plangebied ligt een kleine verhoging. Deze kamp is op de historische kaarten goed terug te zien en was destijds ook beplant. Zie rechts van Gr. Rabeling in figuur 2.

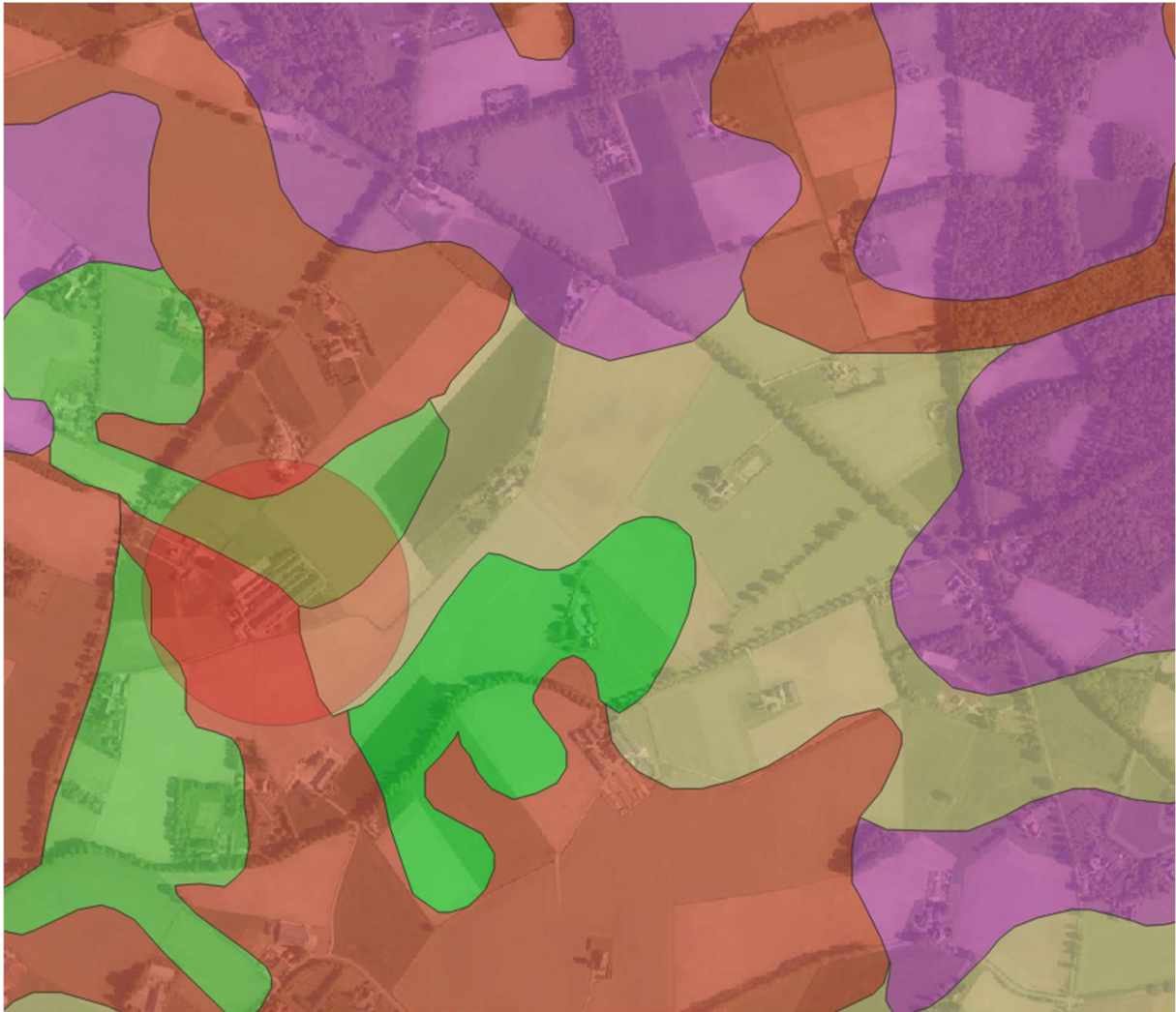
Figuur 2 Situatie rond 1900/1925 (bron: TopoTijdsreis)

Figuur 3 Situatie rond 1950/2019 (bron: TopoTijdsreis)

Bodem

Het plangebied ligt in dekzandrug. Een groot gedeelte van de gronden bestaan uit hoge bruine en zwarte enkeerdgrond. Een kenmerk van een eerdgrond is een donkergekleurde, humus houdende bovenste horizont. De gronden zijn vrij hooggelegen oude bouwlandgronden met een humeuze bovengrond die dikker dan 50 cm is. Daarnaast bestaat de bodem van het plangebied uit gooreerdgrond en vlakvaaggrond. In het profiel van de vaaggronden ontbreken duidelijke horizonten, terwijl de bovengrond weinig organische stof bevat. Gooreerdgrond heeft een donkere bovengrond, van 20 tot 50cm, zonder roestvorming in de grond.

Figuur 4 Groene vlakken zijn bruine- en zwarte enkeerdgrond, lichte kleur is gooreerdgrond en rode vlakken is vlakvaaggrond.

Waterhuishouding

In het plangebied geldt grondwatertrap IVc en VIIIo. Bij IVc betekent dit dat de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG), in de winter, > 80 cm beneden maaiveld is. De gemiddelde laagste grondwaterstand (GLG), in de zomer 80-120 cm beneden maaiveld is. Bij VIIIo is de GHG > 140 cm en de GLG 120-180 cm.

Omgeving

Het plangebied wordt min of meer omsloten door drie wegen, namelijk de Rabelingstraat, de Heidedijk en de Bievinkstraat. Vanaf deze wegen heb je zicht op de bestaande boerderij. Ten zuiden van het plangebied ligt het dorp Silvolde. De Rabelingstraat wordt vooral gebruikt door automobilisten als doorgaande route naar Varsseveld. De Bievinkstraat is meer een weg voor recreanten. Alle drie de wegen zijn beplanting met bomen. In de omgeving staat meer bebouwing. Rondom deze gebouwen staat nog relatief veel groen. Vooral percelen van 'buitenlui' hebben groene erven. De buurt heeft indirect zicht op het plangebied en op de huidige en toekomstige bebouwing.

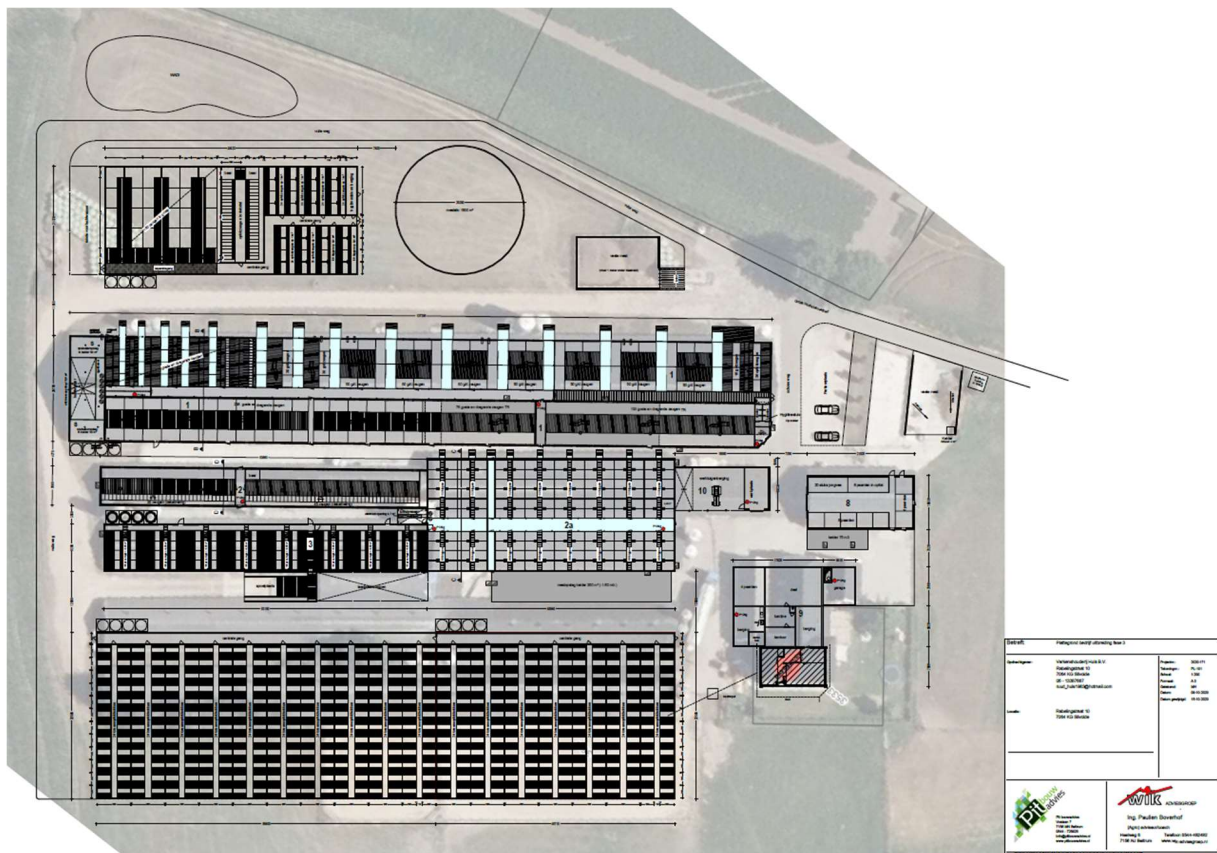
Figuur 5 Foto's van plangebied september 2022

Nieuwbouw

Varkenshouder Huls wil zijn twee oude kraamstallen vervangen door één nieuwe kraamstal. In de nieuwe kraamstal worden de kraamhokken de helft groter dan in de bestaande stallen. I.v.m. de brandveiligheid komen de nieuwe stallen ook verder van de bestaande stallen te staan. Hierdoor komt de nieuwbouw buiten de bouwkael.

Het regenwater van de stallen wordt opgevangen in een aan te leggen wadi. In de wadi kan het regenwater infiltreren in de grond. Er zal een overstort worden gerealiseerd naar de naastgelegen sloot.

Varkenshouder Huls is vanuit wetgeving (Plussenbeleid) verplicht om plus-maatregelen te treffen voor compensatie van de nieuwbouw. Dit kan op verschillende manieren, waaronder compensatie in ruimtekwaliteit, natuur en biodiversiteit. Via een landschappelijke inpassing kan dit worden bereikt. Welke hieronder is uitgewerkt.

Figuur 6 Nieuwe stallen fase 1 en 2

De nieuwbouw wordt in twee fases uitgevoerd. Bij de landschappelijke inpassing is gekeken naar het eindbeeld na realisatie van de twee fases. Voor de afwatering van de stallen wordt een wadi aangelegd.

Conclusie

Van oudsher was het landschap kleinschaliger. Dit is goed terug te zien op de historische kaarten. Figuur 2 en 3. Ten Noorden was meer bosgebied. Idinkbos is hier nog een restant van. Door de schaalvergroting in de landbouw is de kleinschaligheid grotendeels verdwijnen, maar met de verhoging op het perceel en het Grote Hurks Heuvelpad zijn de contouren van de kleinschaligheid nog aanwezig.

De nieuwbouw heeft impact op de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving. Zo hebben de nieuwe stallen een prominentere rol op het uitzicht vanuit de omliggende buurt en vanaf de Rabelingstraat, Bievinkstraat en Heidedijk. Dit wordt mede veroorzaakt door de eisen aan dierenwelzijn en het milieu. De varkens krijgen bijvoorbeeld in de nieuwe stallen meer ruimte.

Landschappelijke inpassing

Bij de landschappelijke inpassing is gekeken naar het historische en het huidige landschap, de bodem en de waterhuishouding in het plangebied. Vanuit het plussenbeleid wordt de ruimte kwaliteit, natuur en biodiversiteit meegenomen. Als uitgangspunt voor natuur en biodiversiteit zijn kenmerkende doelsoorten gekozen die zich thuis kunnen voelen in dit landschap. Dit zijn de Geelgors en de Patrijs. Uiteraard hebben andere soorten ook belang bij herstel en behoud van het Kampenlandschap. Het is geen doel opzicht deze soorten te behouden of direct terug te krijgen, maar ze vormen een goed uitgangspunt. Al jaren zet varkenshouderij Huls zich in voor de Patrijs. Elk jaar worden hiervoor akkerranden ingezaaid en blijven hoekjes onbeheerd. Deze landschappelijk inpassing sluit hierbij aan.

De doelsoorten:

Om de doelsoorten te behouden of terug te krijgen zijn 4 V's nodig. Namelijk **voedsel**, voldoende en jaarrond; **veiligheid**, een plek om te schuilen; **voorplantingslocatie**, dichtbij en op het juiste moment van het jaar; **vocht**, om te drinken. Daarnaast is een 5e V belangrijk voor de migratie van een soort.

Verbinding, via groene verbindingen in het landschap kunnen soorten zich verplaatsen

Geelgors

In Nederland komt de Geelgors nog voor in het oosten van het land. De Geelgors is te vinden in een kleinschalig landschap met akkers en landschapselementen zoals greppels, houtwallen, hagen, onverharde wegen en ruige overhoekjes. Hogere solitaire bomen gebruikt hij als zangpost.

Voedsel bestaat uit insecten, granen en andere zaden. Schuilplekken en nestgelegenheden vindt hij in houtwallen, struwelen en heggen.

Patrijs

In het kleinschalige Achterhoekse landschap voelt de Patrijs zich thuis. Een combinatie van akkers, graslanden en landschapselementen is zijn ideale leefgebied.

De jonge Patrijzen eten veel insecten. Later gaat hij over naar allerlei zaden en groene plantdelen. Een Patrijs houdt zich schuil in dichte struweelhagen en/of hoger (overjarig) gras. Zijn nest bouwt de Patrijs goed verscholen op de grond in grasland of ruigten. Zo is nu al de Patrijs in de buurt te vinden rond de maiskuil en op onbeheerde hoekjes op het erven.

Landschapselementen

Het Achterhoekse landschap bestond vroeger uit vele landschapselementen. Deze elementen kunnen ook de ruimtelijke kwaliteit van het plangebied vergroten en deels het zicht op de bestaande en nieuwe stallen verminderen.

Door het Grote Hurks Heuvelpad deels te beplanten met knotwilgen en knip- of scheerheggen wordt het contour van dit pad versterkt. Door houtige gewassen aan te planten komt de kleinschaligheid terug in het plangebied en wordt een groot deel van de bestaande- en nieuwe stallen uit het zicht onttrokken.

De combinatie van houtsingels, struwelen, struweelranden en akkerranden vormt een goed biotoop voor de doelsoorten. De elementen geven het plangebied ook direct meer biodiversiteit en daarmee natuurwaarde. Zeker in combinatie met toekomstig agrarisch natuurbeheer.

Rondom de wadi komt geen houtige beplanting, maar kan de grasvegetatie zich vrij ontwikkelen als ruigten. Hierdoor blijft de water afvoer gegarandeerd en dit geeft het plangebied direct meer biodiversiteit.

In het bijgevoegde schetsontwerp is de inventarisatie en analyse visueel vertaald. Hieronder worden de aan te brengen landschapselementen omschreven waar ze komen, waar uit ze bestaan en hoe te onderhouden. En welk meerwaarde het element heeft op natuur en biodiversiteit.

Houtsingels (3, 4)

Achter de stallen worden twee houtsingels aangebracht. Samen met het vogelbos neemt deze deels het zicht weg vanaf de Heidedijk en de Bievinkstraat.

Figuur 7 Impressie houtsingel

Houtsingels zijn brede landschapselementen, die bestaan uit bomen en struiken. Het heeft een robuuste uitstraling. Periodiek wordt een houtsingel tot 30cm vanaf de grond afgezet.

Houtsingels geven bescherming en nestgelegenheden aan vogels en dieren, maar fungeren ook als verbindingswegen tussen verblijfplaats en voedselgebied voor fauna. De zonkant is vooral interessant voor insecten, amfibieën en reptielen. De geelgors zal hier zijn nestgelegenheid vinden, zeker als de houtsingel wordt gecombineerd met een struweelrand.

03	Houtsingel	12 punten	1475 m2	17.700 punten
04	Houtsingel	12 punten	512 m2	6.144 punten

Struweel (1)

Langs Grote Hurks Heuvelpad komt een struweel. Deze ontnemt het zicht op de stallen weg vanaf de Bievinkstraat.

Struwelen zijn lijnvormige landschapselementen, bestaande uit opengaande struiken die vrij mogen groeien. Periodiek wordt een struweel tot 30cm vanaf de grond afgezet.

Figuur 8 Impressie struweel

Struwelen geven bescherming en nestgelegenheden aan vogels en dieren, maar fungeren ook als verbindingswegen tussen verblijfplaats en voedselgebied voor fauna. De zonkant is vooral interessant voor insecten, amfibieën en reptielen. De Patrijs zal de struweel gebruiken als schuilplaats.

01	Struweel	12 punten	1534 m2	18.408 punten

Struweelranden (5, 6)

Langs de houtsingel en struwelen wordt een ruimte gereserveerd voor struweelranden.

Struweelranden zijn zogenaamde ruigten bestaande uit een gras-en kruidvegetatie en een enkele spontaan opkomende struik. Eén keer per 2 jaar wordt de ruigten gemaaid en wordt het maaisel afgevoerd.

Landschappelijke inpassing Varkenshouder Huls Silvolde

Struweelranden bieden voedsel aan veel vogels en dieren, maar zijn ook een schuilplaats en nestgelegenheid voor veel vogels en dieren. En je vindt er veel insecten. Zowel de Geelgors als de Patrijs vinden hun voedsel in een struweelrand.

05	Struweelrand	12 punten	505 m2	6.060 punten
06	Struweelrand	12 punten	650 m2	7.800 punten

Bloemrijke akkerranden (7, 8)

Langs de zuid-/oostzijde van de houtsingel en struweel komen bloemrijke akkers. Dit is een vorm van agrarisch natuurbeheer.

Bloemrijke akkerranden bestaan uit een eenjarige kruidvegetatie aangevuld met granen die ieder jaar opnieuw wordt ingezaaid.

De randen geven veel voedsel aan vogels en dieren, zowel de Geelgors als de Patrijs hebben baat bij deze randen en vinden hun voedsel in deze randen.

Figuur 9 Impressie akkerrand

Hoogstamfruitboomgaard (9)

Bij de entree van de boerderij komt een hoogstamboomgaard, met eventueel unieke Achterhoekse soorten appels en peren. Met een onder begroeiing van bloemrijke weide. De boomgaard wordt omzoomd met een knip- of scheerheg.

Een hoogstamfruitboomgaard is van groot cultuur-historische waarden. Iedere boerderij zou eigenlijk z'n boomgaard moeten hebben om het aanzien van de boerderij te vergroten.

Een oude boomgaard is waardevol voor de steenuil.

09	Hoogstamboomgaard	6 punten	1175 m2	7.050 punten

Figuur 10 Impressie appelboom

Vogelbosje (2)

Het vogelbosje neemt deels het zicht weg vanaf de Heidedijk en de Bievinkstraat.

Vogelbosje zijn vaak te vinden bij erven en vormen vaak een vlak in het landschap. Ze bestaan uit hoofdzakelijk struiken die besdragend zijn.

Ze dienen als schuilplaats en nestgelegenheid van vogels, maar ook zeker als voedselbron. De Geelgors en Patrijs vinden er vooral beschutting.

02	Vogelbosje	12 punten	1415 m2	16.980 punten

Knip- of scheerheg

Eventueel kan aan de bebouwings- of slootzijde van de Grote Hurks Heuvelpad knip- en scheerheggen worden geplant. Bestaande uit doornloze gemengde beplanting.

Knip- of scheerheggen zijn lijnvormige landschapselementen die door jaarlijks of 2-jaarlijks smal gehouden kunnen worden.

De heggen bieden een goede beschutting voor vogels en dienen voor de fauna als verbinding tussen verschillende gebieden. De Geelgors nestelt graag een knip- of scheerheg.

	Knip- en scheerheg	10 punten	180 m1	1.800 punten

Figuur 11 Impressie knip- of scheerheg

Knotbomen

Langs het Grote Hurks Heuvelpad en voor de greppel van komen Knotwilgen en Elzen.

Knotbomen kunnen samen een lijnvormig landschapselement vormen in het landschap. Ze bestaan veelal uit Wilgen en Elzen. Periodiek worden de bomen geknot, waardoor de karakteristieke vorm door ontstaat.

Oudere bomen zijn een nestgelegenheid voor de steenuil. De elementen vormen ook een ideale verbindingroute voor vleermuizen.

	Knotbomen	25 punten	112 m1	2.800 punten

Figuur 12 Impressie knotwilgen

Puntenlijst nieuwe landschapselementen

01	Struweel	12 punten	1534 m2	18.408 punten
02	Vogelbosje	12 punten	1415 m2	16.980 punten
03	Houtsingel	12 punten	1475 m2	17.700 punten
04	Houtsingel	12 punten	512 m2	6.144 punten
05	Struweelrand	12 punten	505 m2	6.060 punten
06	Struweelrand	12 punten	650 m2	7.800 punten
09	Hoogstamboomgaard	6 punten	1175 m2	7.050 punten
	Knotbomen	25 punten	112 m1	2.800 punten
	Knip- en scheerheg	10 punten	180 m1	1.800 punten
			Totaalpunten	84.742

‘Samen maken we het landschap mooier’

Munstermanstraat 6
7064 KA Silvolde
info@val-oudeijssel.nl
www.val-oudeijssel.nl
T: 0315-630002

Camiel Helming
Projectcoördinator
info@val-oudeijssel.nl

BEPLANTINGSPLAN LANDSCHAPPELIJKE INPASSING HULS

Schaal 1:1000 | 7 juni 2023 | Formaat A1

Rabelingstraat 10 - Silvolde

Plantlijst Landschappelijke inpassing Varkenshouderij Huls B.V.

Struweel (1): plantafstand 1,25x1,25m1, driehoeksverband				
Crateagus monogyna	Meidoorn	80-100	10%	
Prunus spinosa	Sleedoorn	80-100	5%	
Frangula alnus	Sporkehout	80-100	20%	
Rosa canina	Hondsroos	80-100	20%	
Rosa rubiginosa	Elegantier	80-100	20%	
Euonymus europaeus	Kardinaalsmuts	80-100	20%	
Mespulus germanica	Mispel	80-100	5%	

Vogelbosje (2): plantafstand 1,25x1,25m1, driehoeksverband				
Crateagus monogyna	Meidoorn	80-100	10%	
Prunus spinosa	Sleedoorn	80-100	5%	
Amelanchier lamarckii	Krent	80-100	10%	
Sorbus acaparia	Lijsterbes	80-100	15%	
Ligustrum vulgare	Liguster	80-100	15%	
Rosa canina	Hondsroos	80-100	10%	
Rosa rubiginosa	Elegantier	80-100	10%	
Mespulus germanica	Mispel	80-100	5%	
Cornus mas	Gele Kornoeltje	80-100	10%	
Viburnum opulus	Gelderse Roos	80-100	10%	

Houtsingel (3, 4): plantafstand 1,50x1,50m1, driehoeksverband (2rijen)				
Quercus robur	Zomereik	80-100	15%	
Betula pendula	Berk	80-100	20%	
Frangula alnus	Sporkehout	80-100	15%	
Amelanchier lamarckii	Krent	80-100	20%	
Carpinus betulus	Haagbeuk	80-100	15%	
Alnus glutinosa	Els	80-100	15%	

Struweelranden (5, 6): geen inplant of zaaiwerk				

Bloemrijke akkerranden (7, 8): Inzaaien met patrijzen-mengsel				

Hoogstamboomgaard (9): plantafstand 10x10m1				
Soorten nader te bepalen a.h.v. Rossel Collectie		10-12		

Knotbomen				
Salix alba	Knotwilg	8-10	60%	
Alnus glutinosa	Knotels	8-10	40%	

Knip- en scheerheg: 4stuks per m1				
Crateagus monogyna	Meidoorn	80-100	100%	